

Er du blå i hovedet af at lave kort til CL?

Strukturer som *Quiz og byt*, *Vælg fra viften* og *Svar-bazar* er meget populære. De fungerer ved at eleverne håndterer kort eller arbejdsark med spørgsmål efter et bestemt mønster, og de er forholdsvis selvkørende, når først de er sat i gang. Dette gør strukturerne ret ligetil at få til at fungere i en klasse, uanset om man er vant til at anvende CL eller ej. Måske er det grunden til, at de er så populære og dermed til, at mange får det indtryk, at CL kræver, at man specialfremstiller kort og andre materialer.

Men det er faktisk kun et mindretal af strukturerne, der kræver særlige materialer, og et for stort fokus på netop disse strukturer kan i sidste ende bevirke, at CL bliver henvist til periferien af undervisningen som noget, man gør en gang imellem som en slags krydderi på undervisningen, simpelthen fordi man ikke har tid til at lave materialerne.

Rugbrødsstrukturer

Jeg vil derfor gerne sætte mere fokus på det, vi kalder for ”rugbrødsstrukturer” – nemlig grundlæggende og meget enkle strukturer, der kan anvendes nemt, hyppigt og med stor effekt - uden særlige materialer. Det drejer sig først og fremmest om følgende strukturer:

- *Ping-pong par*
- *Par på tid*
- *Ordet rundt*
- *Mix-par-svar*

Rutinerede CL-lærere bruger disse strukturer rigtig meget – som regel flere gange i hver lektion – for at give eleverne mulighed for på forskellige måder at ”tygge” det stof, der arbejdes med.

Hver af de fire strukturer har deres særlige opbygning, der gør dem velegnede til forskellige typer af opgaver. Det er vigtigt for udfaldet at sikre, at spørgsmålets/opgavens karakter passer til strukturen – eller omvendt. Således egner *Ping-pong-par* sig, hvis der er mange mulige svar på en opgave, eller der er tale om en stribe opgaver, som de to makker skal skiftes til at besvare, *Par på tid* egner sig, hvis opgaverne kræver længere svar, (evt. to forskellige opgaver til de to makker). Begge strukturer kan lægges ind i *Mix-par-svar* for at give eleverne mulighed for at samarbejde med forskellige makker.

Teamstrukturen *Ordet rundt* kan laves på flere forskellige måder. I de fleste tilfælde får man det største udbytte ved at bruge enten varianten *Ordet rundt på tid*, hvor hver elev får et bestemt tidsrum til at redegøre/forklare/opsummere/svare eller *Ordet rundt og rundt*, hvor hver elev giver et svar ad gangen, og der fortsættes med lige så mange runder, som der er svar til.

Hvor lægges strukturerne ind?

Ofte varer hele strukturen kun et par intense minutter, men de kan til gengæld lægges ind i alle mulige sammenhænge. Eksempler kan være:

Mix-par-svar som erstatning for en klassesamtale. Hvert spørgsmål besvares med en ny makker, og læreren kan efter spørgsmålets karakter vælge at anvende *Ping-pong-par*, *Par på tid* eller en par-diskussion. Eleverne kan medbringe deres tekst/opgaver mv.

Ordet rundt eller *Ping-pong-par* undervejs i eller efter en lærergennemgang, hvor eleverne skiftes til at huske flest mulige pointer/begreber/fremgangsmåder osv. fra gennemgangen.

Ping-pong-par, *Par på tid* eller *Mix-par-svar* til opsummering eller repetition i slutningen af en lektion. Læreren nummererer pointerne på tavlen og eleverne skiftes til at forklare hinanden mest muligt om hver af dem.

Der er naturligvis uendeligt mange andre muligheder, men de nævnte er klassiske eksempler, der kan lægges ind i rigtig mange lektioner.

Kom godt i gang med rugbrødsstrukturerne.

Hvis du skal være skarp i anvendelsen af rugbrødsstrukturerne, er der nogle ting, det er værd at være opmærksom på:

Da de ikke har særlige kort eller materialer til at sætte rammer og rytme i arbejdsprocessen, er det dig, som **klasseleder**, der skal sætte disse tydelige rammer via din iscenesættelse af strukturen. Det er vigtigt, at eleverne kan mærke den "scene" strukturen skaber til dem, både i tid og rum, for at optimere deres motivation for at yde deres bedste. Så prøv ikke på at "nedtone" strukturen i håb om, at den så glider bedre ned hos eleverne. Tværtimod skal den fremstå klokkeklart. Med andre ord: Tydelig ledelse.

Meta-dialog er et vigtigt redskab, når eleverne skal gøre noget, de ikke er vant til og måske i første omgang ikke er sikre på hensigten med. Mens *Quiz og byt*, *Vælg fra viften* og *Svar-bazar* virker som lege, hvor der indlysende er brug for regler, så kan det være sværere for eleverne at se, hvorfor det er så vigtigt at overholde trinnene i fx *Par på tid*. Så tal med eleverne om, hvorfor de skal gøre tingene netop på denne måde, og hvad de får ud af det både fagligt og socialt.

Husk at lave din "**walkabout**" så eleverne kan mærke din tilstedeværelse, og du kan høre, hvor meget de kan. Vær ikke bange for at stoppe op og gentage eller supplere dine instruktioner, hvis der er brug for det. En "slap" struktur, hvor trinnene ikke overholdes, er ikke meget bedre end slet ingen struktur, så insister på, at det gøres rigtigt, og giv rigeligt med positiv opmærksomhed, når det lykkes.

Og så skal jeg måske lige tilføje, at de fire rugbrødsstrukturer, jeg har fokuseret på her, langt fra er de eneste strukturer, hvor man arbejder uden specialfremstillede materialer. Der er mange andre, mere avancerede strukturer, der ikke kræver særlige materialer. Det gælder fx *Tænk-par-del*, *Dobbeltcirkler*, *En for alle*, *Par-sammenligning*, *Rollelæsning*, *Tre-trins interview*, *Værdi-linje*, *Besøg en vismand*, *Hjørner*, *Partnere* og *Teamrokade*, som alle egner sig fortrinligt med de tekster, opgaver og andre materialer, man bruger i forvejen.

Så prøv at lægge kort og specialfremstillede materialer på hylden et stykke tid og gå på opdagelse i *Par på tid*, *Ping pong par*, *Mix-par-svar* og *Ordet rundt*. Og husk: Øvelse gør mester. God fornøjelse!

Jette Stenlev, Maj 2012